

JAUNAIS CELS

Agrofirmas „Sarkanais Oktobris” laikrosts

PRELĪU
CERNĀ
BIBLIOTĒKA

Cena 5. kap.

Izveidoti vēlēšanu apgabali un ievēlētas komisijas

Jau sākusies gatavošanās Latvijas PSR tautas deputātu vēlēšanām, kas paredzētas šī gada martā. Preiļu rajonā izveidoti trīs vēlēšanu apgabali. Lai vēlēšanas būtu maksimāli demokrātiskas, nepieciešams, lai apgabali ievērojami neatšķirtos vēletāju skaita ziņā. Tāpēc šoreiz vēlēšanu apgabalu izveidē tieši pieaugušo iedzīvotāju skaits un nevis ģeogrāfiskais izvietojums tika

ņemts par noteicošo. Tādējādi Riebiņu ciems iekļauts Pelēču vēlēšanu apgabalā.

Rajonā sākusies pārstāvju ieteikšana vēlēšanu apgabalu komisijām. Agrofirmas «Sarkanais Oktobris» kolhoza valde, apsvērusi visus «par» un «pret», izvirzījusi Pelēču vēlēšanu apgabala komisijā kolhoza otra ražošanas iecirkņa priekšnieka palīdzi Ninu Vikulija m. Rumaku.

Preiļu dienvidu nomale — arī te būs siera rūpnīcas mikrorajona nams.

PANORĀMA

Uzvarētāji fermu skatē

Paģājušā gada nogalē agrofirmā «Sarkanais Oktobris» tika organizēta kolhoza fermu iekšējā ziemošanas skatē. Fermu vadītājiem bija iespēja salīdzināt savu kolektīvu veikumu ar pārējo lopkopju darbu, pārņemt pozitīvo pieredzi, norādīt kolēģiem uz pamanītajiem trūkumiem. Skates vērtēšanas komisija, izvēloties uzvarētājus, ņēma vērā vairākus komponentus, no kuriem svarīgākie bija fermu

un to apkārtnes sanitārais stāvoklis un lopu produktivitāte.

Slaucamo govju fermu vidū pirmo vietu vērtēšanas komisija piešķīra Leiņišķu fermai (vadītāja V. Bernāne), no kuras tikai par dažām punktu desmitdaļām atpalika Balbu fermas rezultāti (vadītāja M. Īutkāne), trešajā vietā — «Progress» (vadītājs P. Leitāns). Starp nobarojamo jaunlopu fermu kolektīviem nepārspēti palika

Reinieku lopkopji (vadītāja N. Cvetkova), otrā vieta — Riebiņu fermai (vadītājs V. Cvetkovs). Ataudzējamo jaunlopu fermu grupās par labākajām atzītas Kokaļu (Veronikovas) un Kalnacku fermas (vadītāji V. Bernāne un J. Radzivilovičs).

Uzvarētājiem piešķirtas prēmijas — 20 rubļu uz katru pirmās vietas ieguvēja kolektīva locekli, 15 rubļu — uz otrās vietas un 10 rubļu — uz trešās vietas ieguvēja kolektīva locekli. To fermu vadītājiem, kuras ieguvušas pirmo vietu, prēmija 30 rubļi, par otro vietu — 25 rubļi un par trešo vietu — 20 rubļi.

veltīja agrofirmas ģenerāldirektors R. Kavinskis, partijas komitejas sekretāre Z. Agafonova, arodkomitejas priekšsēdētāja T. Gromova, darbabiedri, komjaunatnes komitejas sekretāre G. Bičkovska, meiteņu vokālais ansamblis nodziedāja dziesmu ar Tīrzmālietes vārdiem «Es dziedāšu par tevi, tēvu zeme».

Svētki redakcijā

Aizvadītā gada pēdējā darbdiēnā agrofirmas administratīvā korpusa darbinieki sapulcējās mūsu redakcijas telpās, lai jubilejā sveiktu laikraksta līdzstrādnieci Līliju Lauci. Viņa strādājusi Stučkas un Saldus rajonu laikrak-

stos, izdevniecībā «Avots» un nu jau divi gadi apriņķējus, kopš atgriezies tuvāk savai vectēva novadam Latgalē. Viņa pazīstama arī kā vairāku grāmatu sastādītāja un tulkotāja.

Jubilārei siltus vārdus

Dziesmai visi vecumi pakļāvīgi

Šis gads ir Dziesmu gads. Divdesmito reizi (tātad, jubileja) notiek Vispārējie Dziesmu svētki. Tie ir notikums ar dziļu un lielu kultūrvēsturisku nozīmi, kam gatavojas visi. Pārfrāzējot pazīstamo teicienu, varam apgalvot, ka dziesmai visi vecumi pakļāvīgi. Šim svarīgajam notikumam mūsu republikas tautas dzīvē gatavojas lieli un mazi, veci un jauni. Gatavojas Dziesmas lielajai dienai.

Vasarā lai arī vēl tālu, tomēr ne aiz nepārvaramiem kalniem, un tāpēc dziesma jau auj kājas. Labu veiksmi!

JAUNGADA APSVEIKUMS

Rit Jauna, 1990. gada pirmās dienas, šodien noslēdzas pirmā nepilna darba nedēļa. Izskanējuši tostī un gaišais prieks gadu mijas brīdī, izteikti labā vēlējumā un atkal mūs vieno pienākumu izpilde.

Attiecībā uz mūžībā aizgājušajiem teic: par tiem tikai labu vai neko. Ko lai mēs sakām par aizgājušo gadu? Tā labās un ne tik labās īpašības, atstātais mantojums tagad tiek vērtēts rūpniecības uzņēmumos, sastādot gada darbības pārskatus, tam savu attieksmi izteiks arī kolhoznieki kārtējā pārskata sapulcē: kurā apspriedīs saimnieciskās un finansiālās darbības rezultātus. Tie precīzi tiks novadīti līdz visu strādājošo zināšanai. Bet vienu varam apgalvot droši: visi kolektīvi strādājuši radoši, kļuvuši saimnieciskāki, vairāk iemācījušies taupīt izdevumus. Jaunus soļus kopā ar saviem uzņēmumiem spēruši rūpnīcu strādnieki, jaunus kolhoza laudis, citi zemes kopēji, speciālisti.

Ir mums arī kopīgi ieguvumi. Rūpniecības uzņēmumi pietuvojušies reālajai patstāvībai, iespējām strādāt republikā, kura tāpat ieguvusi savu ekonomisko patstāvību. Mūsu firmā šo atbildīgo soli spēri lielākie uzņēmumi: līnija fabrika un siera rūpnīca. Vecā gada nogalē un jaunā sākums vēltīti šo uzdevumu praktiskajam atrisinājumam. Nestāv uz vietas arī kolhozs: tiek veikti priekšdarbi pāriešanai uz paju sistēmu, par ko daudz runāts un rakstīts. Citas leceres — tirdzniecības ar firmas ražojumiem paplašināšana, ceļniecības apjoma palielināšana, rūpes par kultūrvēsturiskās vides saglabāšanu, eko-

loģisko problēmu atšķetinājumi un daudzas citas. Mēs lepojamies ar tiem sasniegumiem, kas iegūti republikas suverenitātes panākšanā pārbūvēs turpinājumā, demokrātijas padziļināšanas procesā.

Bet pārmaiņas uz labo pusi pašas nenāks, ja nestrādāsim to labā. Ar visu sirdi un dvēseli, ar atrotītām piederībām un jāpīerādā, vārdu stiprums. Pietiek vienam otru aģlēt, pārliecināt, arī haļdīt ar iespējamām grūtībām, laiks ir strādāt, kā to dara tie no mūsu vidus, kuras pamatoti uzskatām par pirmrindniekiem.

Šim, 1990. gadam, jāklūst par pašatbildīgu darbu gadu, ko arī novēlam visiem agrofirmas kolektīviem. Darbs un tikai darbs ir tas pamats, uz kura jāvar celt ne jau vārdu un nodomu pilis no gaisa vai smiltīm, bet konkrētu, taustāmu un noturīgu veikumu. Katrs savā vietā, bet visi ar vienādu entuziasmu!

Sveicam agrofirmas «Sarkanais Oktobris» visus kolektīvus, arī visus mūsu laikraksta lasītājus ar atnākušo Jauno Darba gadu un novēlam stipru veselību, možu garu un neizsīkstošu enerģiju iecerēto mērķu sasniegšanai. Tagad vai nekad, un kas tad cits te darīs, ja ne mēs pašī! Vienoti Latvijai!

Laimīgu Jauno gadu Jums pašiem un ģimenes locekļiem!

Agrofirmas «Sarkanais Oktobris» administrācija un sabiedriskās organizācijas

APVĀRSNIS
ATKĀPJAS

LLS PREILU BIEDRIBAS
PREZIDENTS

BALKĀNU IESPAIDI

KRISTĪTĪBAI
KRIEVZEME —
1000 GADI

SIRDSAPZĪNAS
PEDĀS

KURA DIENĀ ESI
PERIES, TAJĀ UZ
VECUMU NEESI
SVERIES

KATOLU BAZNICAS
LATGALE

ZIEMSVĒTKI
DIEVNAMĀ

STAIGĀJIET
BASĀM KĀJĀM

2. lappuse

3. lappuse

4. lappuse

Stāsta līnu fabrikas direktors JĀZEPS VASIĻEVSKIS:

— Nulē aizvadītais gads līnu fabrikai nav bijis no rožainajiem. Sakarā ar to, ka rajona saimniecības neizpildīja stiebrīņu piegādes saistības, nebija iespējams veikt šķiedras ražošanas uzdevumus. Tieši izejvielu deficīts liek ar bažām raudzīties uz nākotnes perspektīvām. Stingri pēc grafika rit jaunās rūpnīcas korpusu celtniecība, pērnajā gadā apgūts miljons rubļu, šogad būs jau divas reizes vairāk, darbi jāpabeidz 1992. gadā. Rūpnīcas jauda pēc rekonstruk-

cijas pieaugs divas reizes, ražošanas apvāršnis paplašināsies. Ja rajona saimniecību linaudzētāji nespēj nodrošināt esošās jaudas, kas tad gaida nākotnē? Bija plānots, ka vecās, mazjaudīgās un nolietotās līnu fabrikas tiks slēgtas Viļakā un Ludzā, bet izrādās, ka šis projekts nav stabils — Ludzā tiek būvēts stiebrīņu siltumtērēšanas ceļš.

Tātad, no republikas attiecīgām instancēm gaidām, lai tiktu noteikta

precīza zona, iekļaujot pietiekamu skaitu saimniecību no Preiļu un citiem rajoniem. Otrkārt, ar līnokrājumu būtu jānodarbojas visām zemnieku saimniecībām, katra varētu aprūpēt vismaz vienu hektāru sējumu. Aizvadītajā gadā stiebrīņu piegādāja tikai Jevgēņijas Sērmās saimniecība no Galēnu ciema. Līni taču mūsu novadā no seniem laikiem bijuši par vienu no svarīgākajām kultūrām zemnieku saimniecībās, nākotnē tiem būs

vēl lielāka loma, jo taču apgērbties vajadzēs visiem. Nepatīkšanas sagādā siltumenerģijas ražošana. Par bargu naudu iepirkās akmeņogles ir zemas kvalitātes, to siltumatdeve neliela, un ļoti vēlamies, lai straujākos tempos ritētu siera rūpnīcas katlu mājas paplašināšana, kurās rezultātā siltumu saņems liela daļa no Preiļu pilsētas apdzīvotās platības un mūsu rūpnīca. Bet pagaidām kūp mūsu fabrikas dūmeņi un plašā apkaimē izkaisa

kvēpus, indē gaisu. Esam spiesti no jauna atgriezties pie spalvu dedzināšanas, lai papildinātu kurināmā krājumus. Otrkārt arī tādēļ, ka jau pagājušā gada nogalē izbeidzās to eksportēšana uz Ungāriju, bet līdz ar aizgājušo gadu — arī uz Poliju. Mūsu pašu zemītē nav tādas līmes, lai tos varētu presēt plāksnēs mēbeļu ražošanai.

Ievērojamu daudzumu spalvu rūpnīca realizēs gan Preiļu, gan arī citu rajonu saimniecību būvniekiem. Tajā skaitā arī individuālajiem. No seniem laikiem spāļi ir pārbaudīts siltum aiztures materiāls. Tos lie-

liski var izmantot arī pakaišiem. Cenas ir šādas: par tonnu nepresētu spāļu — 10 rubļi, bet tonna 50 kilogramu smagās ķipās, ko ērti var pārvadāt un uzglabāt, spāļu maksā 85 rubļus. Tas nav dārgi.

Jaunie ražošanas apstākļi, ekonomiskā patstāvība liek mums nopietni pievērsties kadru jautājumam. Pašlaik uzņēmumā strādā 125 cilvēki, ieskaitot inženiertehnikus un citus darbiniekus. Jaunajā fabrikā būs jau 220, tajā skaitā vairāk par diviem simtiem pamatražošanā nodarbināto.

Kristietībai Krievzemē — 1000 gadi

Rīt pareizticīgo baznīca svin Kristus dzimšanas svētkus. Tikko aizvadītajā gadā plaši tika atzīmēta kristietības Krievzemē tūkstošgade, tātad, šai ticības mācībai ir ļoti sena vēsture. Atcerēsimies, ka kristietībai mūsu novadā ir astoņu simtu gadu vēsture. Senā Krievzeme kristietību pieņēma lielā kņaza Vladimira laikā (miris 1015. gadā), tā kļuva par

valsts reliģiju un Krievu Pareizticīgo Baznīca ieguva kanoniskos pamatus. Pirmie hierarhi Krievzemē tika pieaicināti no Konstantinopoles Patriarhāta, no turienes aizgūti arī baznīcas dogmāti, apustuliskie un dievnamu noteikumi, dievkalpojumu kārtība un arī visa baznīcas dzīves nostādne, kuru caurstrāvo augsts garīgums un dvēseles centieni askētisms.

Mongolu un tatāru iebrukums nespēja salauzt krievu tautas kristietību garu. Krievzemes baznīca visiem spēkiem palīdzēja Maskavas kņazistei, kura uzņēmās krievu zemju apvienošanas misiju vienotā valstij. Baznīcas darbinieki parādīja sevi kā pašai ziedīgus patriotus, ar saviem kvēlajiem vārdiem un personisko paraugu visus ticīgos iedvesmoja uz cīņu par dzimtenes aizstāvēšanu tai ārkārtīgi grūtajās dienās.

1448. gadā tika pasludināta Krievu Baznīcas autokefālība — neatkarība no Konstantinopoles Patriarhāta, vēl pēc pusotra simta gadiem — 1589. gadā, tika nodibināts Maskavas Patriarhāts.

Jau tad Krievu Baznīca kļuva par lielāko un vareņāko ticīgo skaita zināmo baznīcu, izveidojās par Pareizticības vislielāko balstu un tradīciju glabātāji.

Imperators Pēteris I (1672. — 1725.) Patri-

arhātu likvidēja un 1721. gadā izveidoja jaunu baznīcas pārvaldes orgānu Krievzemē — Svēto Sīnodi. Tajā laikā tika slēgti daudzi klosteri. Bet arī jaunajos vēsturiskajos apstākļos, neskatoties uz gandrīz pilnīgu integrāciju no valsts pušes, Krievu Baznīca turpināja savu misiju — veda ticīgos uz glābšanos, uz Dievu.

XVIII un XIX gadu simteņi raksturīgi ar ievērojamem panākumiem misionāru darbībā Ziemeļamerikā un Japānā, ar klosteru atdzimšanu, garīgās izglītības attīstību, ar garīgo skolu skaita pieaugumu, ar baznīcu mākslas attīstību. Krievijas Baznīca kļuva slavena ar daudzu ticības un godprātības kustības aktīvistu vārdiem, kuri vidū ir bīskapi Ignatijs Brjancanovs un Feofāns Govorovs, kuri tiks ieskaitīti svēto kārtā Krievijas Pareizticīgo Baznīcas forumā. XIX gadu simtenis Krievijai un arī

Baznīcai devis tādus ģeniālus domātājus, kā A. Homjakovs, I. Kirejevskis, V. Solovjovs, kā arī daudzus svētbiļžu gleznotājus un komponistus.

Patvaldības krišana februārī un jaunās sociālistiskās iekārtas rašanās 1917. gada oktobrī bija tās ārējās izpausmes, kas gadusimteniem krājušās krievu tautas tiesmē pēc taisnīgas sabiedriskās iekārtas.

1917. gada 5. (18.) novembrī atjaunotajā patriarhijas katedrā uzkāpa jaunievēlētais Maskavas un Visas Krievzemes Patriarhs Tihons (miris 1925. gadā). Drīz pēc tam sekoja Padomju varas dekrēts — 1918. gada 23. janvārī, — un baznīca tika atdalīta no valsts, skola — no baznīcas. Ar šo dekrētu Krievu baznīca ieguva jaunu tiesisko stāvokli. Turpmāk ticības brīvību PSRS likumīgi nostiprināja 1936. un 1977. gada Konstitūcijas, kas apstiprināja ticīgajiem brīvu izvēli nēkot piekuru reliģiju (52. pants).

Krievu Baznīcas iekšējo dzīvi nosaka Svētie Raksti un Svētie Novēlējumi.

Vispārējo un vietējo forumu noteikumi un rīkojumi, ieskaitot arī šādu forumu, kas notika 1971. gadā un kurā ievēlēts svētais Patriarhs Rīmens. Pašlaik, kad Padomju Savienībā notiek demokrātizācija un pārbuve, ievērojami uzlabojušās attiecības starp Krievzemes Pareizticīgo baznīcu un Padomju valsti. Tūlīt pēc Daņilovas klostera Krievzemes Baznīcai atdoti atpakaļ slavenie Otiņas Pustīna un Tolgas klostera pilsētās atjaunoti vecie un uzcelti jauni templi, palie lināļies jaunuzņemto audzēkņu skaits garīgajos semināros un akadēmijā Maskavā, Leningradā un Odesā.

Kārtējais Baznīcu forums notika 1988. gada jūnijā, Troica—Sergijevas Laurā, kur kanonizēti jauni krievu svētie, tai skaitā Dmitrijs Donskojs, Andrejs Rubļovs, Maksims Greks, Pansijs Velickovskis, Amvrojs Optinskis un citi. Pieņemti baznīcas jaunie Statūti, citi dokumenti, likti pamati jaunai svētnīcai, veltītai Kristietības 1000. gadu piemiņai.

Katoļu baznīcas Latgalē

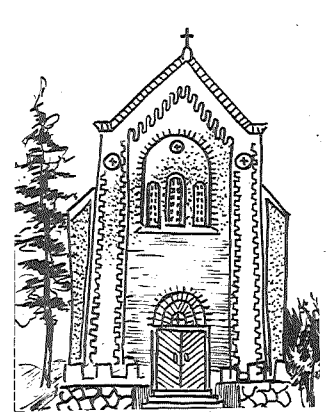
DAGDAS DEKANĀTS (Otrā daļa.)

Koka kapella BERESNE uzcelta 1805. gadā, apkalpoja sākumā Dagdas, tad Bukmuižas priesteri. Tā bija 9 metrus gara celtnē. Draudze izveidota 1929. gadā, atdalot daļas

no Asūnes, Skaunes un Bukmuižas draudzēm un Latvijas teritorijā palikušo Zamošes draudzes daļu. No ārpuses apšūta ar dēļiem, iekšpusē apmetums, pie ieejas ir līvenis ar diviem koka pilāriem. Platība — 153 kvadrātmetri.

1696. gadā Pasienešes domīnikāni Skaunē uzcēla koka kapellu, vēlāk to nomainīja koka baznīca. Kad celta, ziņu nav, bet 1769. gadā jau bijusi, atradusies uz kapiem, no koka un stāvējusi uz augsta akmens pamata, ar diviem torņiem, divām sakristījām un jumstīņu jumtu. Bijušas koka skulptūras, no kurām saglabājušās divas: sv. Jāņa Nepomuka un Sargengēļa. 1828. gadā uzcēla tagadējo mūra baznīcu, veltītu Visvētākās Trīsvienības godam. Tai nav torņu, kreisajā pusē ir Dievmātes altāris un Jaunavas Marijas Lurdas figūra, kas no Latgales baznīcām LANDSKORONĀ (Skaunē) ievietota kā pirmajā. Draudze pastāv kopš 1773. gada, baznīcas platība — 280 kvadrātmetri.

Celtniecība izmaksājusi 15 000 rubļu, baznīcas grīda no cementa flīzēm, griesti velvēti un balstās uz četriem pilāriem, Ir trīs koka altāri, tos uzdāvināja Bukmuižas Ipašnieks Sadurskis, vērtība — 5 000 rubļi, altāra gleznas ir mākslinieka Boleslava Tomašicka darbs. Baznīcas platība — 420 kvadrātmetri.

Pirmā koka baznīca uz kapiem PUSTINĀ bija celta 1787. gadā, mūra ēku tās vietā uzbūvēja 1897. gadā prāv. Malahovskis. Pamati no tēstiem akmeņiem, mūri no sarkaniem ķieģeļiem, bez torņiem. 1899. gada 24. janvārī konsekrēja bīskaps Kozlovskis Jaunavas Marijas Debesīs uzņemšanas godam.

OKRĀ koka baznīcina celta 1819. gadā sv. Heronīma godam, tajā pašā gadā iesvētīta, no Jaunokras pārvesta uz Vecokru, senu kapsētu. Bija Bērzgales filiāle, 1889. gadā slēgta avārijas stāvokļa dēļ. 1896. gadā Bērzgales prāvests A. Pabračus pārbūvēja, būvdarbus vadīja krāslavietis Kozlovskis. 1897. gadā sv. Heronīma godam iesvētīja Aģlonas dekāns Lupšinis.

BUKMUIŽĀ bija Dagdas baznīcas filiāle. bīskaps Puzina 1751. gadā deva indultu — atļāujū celebrēt svēto Misu. No 1751. gada ir arī metriku grāmatas. Kopš šī un līdz 1787. gadam te saimniekoja jezuīti, bet tad līdz 1817. gadam palika tikai viens no viņiem. Prāv. M. Heikings sāka domāt par mūra baznīcas celšanu, bet to 1830. gadā uzcēla prāv. P. Brzozdovska laikā, kurš

šeit nodzīvoja 40 gadus un nomira. Baznīcu iesvētīja 1830. gada 1. oktobrī sv. Ludviņa godam. Baroka stilā bez torņiem, vienas telpas, koka grīda un griesti, pieci altāri. Jaunavas Marijas Pastāvīga Palīga altārim ir pāvesta Leona XIII speciālas atļaujas no 1902. gada Silovas (Lietuva) Brīnumdarītājas gleznas kopija. Dārzā stāv zvanu tornis, celts 1830. gadā.

Jaunais Ceļš
1990. gada 6. janvāri

LLS Preiļu biedrības prezidents

Jaunsaimnieku skaits Preiļu rajonā aizvien pieaug, kādreiz pretī lielākā vairākuma gribai apvienotās kolektīvās saimniecības, kalpojot gigantomānijai, un daļas pirmatējās robežās. Izveidojusies rajona agrorūpnieciskā apvienība, agrofirmas letvaros darbojas kolhozi «Sarkanais Oktobris», pieteikusi sevi kolhoznieku un padomju saimniecību strādnieku tiesme paltelināt piemāju zemes platības, atstāt zemes, fermu, dažādu ražošanas sfēru iznomāšana. Šādos apstākļos pagājušā gada pēdējās dienās izveidota Latvijas Lauksaimnieku savienības Preiļu biedrība, kura apvieno visus šos centienus lietas būtībā parādīt un arī izmantot tiesības, ko piešķir lauksaimniecības prioritātes pasludināšana.

Par biedrības prezidentu šo dažādo zemniecības pārstāvju konferencē ievēlēs Andrejs Ostrovskis, Latgales zemnieka dēls no Rēzeknes novada ar akadēmisko izglītību, kurš kādu laiku arī pats ne slikti

...Un atkal priekšā balta lapa, un atkal mokoši jāmeklē tie visstākie vārdi, lai pateiktu par cilvēku to, ko visi viņa pamanijuši un novērtējuši, un, ja izdotos, varbūt arī to, ko neviens, pat viņš pats, nav sevī ievērojis. Baltā lapa — žurnālista mūžīgais pārbaudījums...

Pati pirmā divkauja ar balto papīra lapu šajā jaunajā gadā man jāizcīna, rakstot par jaukiem cilvēkiem — Struku ģimeni, par fermas kolektīvu, kas zīmošanas skatē ieguvis pirmo vietu.

Kaut arī ļoti bieži cenšos piedalīties iknedēļas ražošanas apspriedēs, uz kurām katru trešdienu pulcējas agrofirmas «Sarkanais Oktobris» mehanizācijas, lopkopības un laukopības nozaru vadītāji, arī fermu pārziņi, tomēr agrāk nebiju ievērojuši nedz Kokaļu fermas (kā tā nosaukta skates vērtēšanas aktā), nedz Veronikovas vārdu (kā fermu pēc sensenas tradīcijas dēvē paši tajā strādājošie). Tā jau ir — kur parasti ar darbiem viss daudz maz kārtībā, iet savā ierastā ritmā, tur gara runāšana nav vajadzīga. Valodu valodas sākas tad, ja nekādi nesokas, ja cilvēkiem nav saderības ne ar darbu, ne pašiem savā starpā.

Tiesa, arī Veronikovā ir savas problēmas. Tā ir viena no vismazāk mehanizētajām šāda veida fermām kolhozā. Kādreiz te turēti bekonī, audzēti putni, tagad tā pielāgota ataudzējamo telišu turēšanai — mūsu slaucamo govju ganāmpulka «darba rezervēm». Automatizēta ūdens padeve, trosē iekarīnāta mēslu transportēšanas vagonete — tā arī visa «mehānizācija». Bet barība katrai no sešdesmit grupas telēm lopkopim jāpļēnes ar rokām gar gotiņas sānu. Un, mēslus izvēcot, pilnā lāpsta katra lopina pakalgalā jācīla augstu un ne jau vienreiz vien.

Varētu likties, ka šādā situācijā Veronikovas fermas telēm gan pēc miesas stāvokļa, gan spalvas ti-

ribas pēdējā vieta nodrošināta. Bet nekā tam līdzīga — pat tad, kad mūsu Latvijas brūnās šķiņmes teles no šīs fermas ceļo uz citām republikām, tos, kas vēlas iegādāties labus lopus, uzreiz piesaista viņu veselīgais spriganums. Un kā gan citādi — viņām taču atdots tik daudz no kopēju spēka un enerģijas.

Sajā fermā telkopja amats ir īsts vīrtešu darbs,

Sirdsapziņas pēdas

tāpēc pareizi vien ir, ka bijušie traktoristi Benedikts Struks un Jānis Bindars pārkvālicējušies. Trešā ir Elvira Tomiņa. Jāna māsa — ārēji pasīka, bet viņas stāvā jaušams sīkstums un spēks. Pa galda grūtais darbs viņu ir tikai rūdījis, bet nav vēl spējis salauzt. Benedikta sievai Olgaī gan jau vairs nav pa spēkam smagā mēslu lāpsta, viņa fermā izpilda vairs tikai sarga darbu.

Nu, lūk, visi godpelnās pirmās vietas ieguvēji nosaukti. Vīrs un sieva Struki, māsa un brālis — Bindari. Tā viņi strādā: pēc četrām garām darbdienām katram divas brīvas. Fermā ir divas tēlu grupas — Benedikta un Elviras, bet Jānis Bindars ir mainas telkopis. Visi cenšas godprātīgi izpildīt savus darba pienākumus bez vaģariem. Strukam palīgos reizēm nāk meita Sanita un dēls Benedikts. Elvirai — vīrs un vīrbrolis. Var droši sacīt, ka viņu panākumi nav nejaušība, bet kārtīga darba likumsakarība.

Veronikovas ferma atrodas pie pašas Suvorova kolhoza robežas. Tas ir Benedikta Struka dzimtais kolhozs. Tur viņš sāka savas darba gaitas. Bet, kad ieprecējās Muhtīnos, pārnāca uz «Sarkano Oktobri», uz sievas tēva mājām, kas uzbūvētas jau tad, kad Olga vēl nemaz nebija pasaulē. Tikai no māmuļas stāstiem viņa zina, kā šķēlti akmeņi varenajām kūts sienām, kur iemūrēts

par mūsu Latgales lielāko dārgumu — labu, dāsmu sirdi, cildeni skaistu savā vienkāršībā un krietumā. To nevar iemācīties nevienā skolā, apgūt nevienā institūtā. Pilsētas burzmā to reizēm var nobružāt un, nedod Dievs, pat pazaudēt, to var noslīcināt pudelē. Izmācīt sīknauda, dzenoties pēc lielās mantas. Bet tā arvien vēl ir dzīva daudzās Latgales laudīs, kas izsenis bijuši slavēti ar savu sirsniņu, viesmīlību, labestību. Un vēl — man vienmēr ir liecīes, ka tie, kam tik pazemot citus, nemaz nezina, ko nozīmē īsta cašciena. Es to sareddzu pacietībā un inteliģences caurausta pazemībā, kāda ir daudzos šīs puses vecāka gada gājuma cilvēkos. Mūsu vecmāmiņu un vectētiņu dvēseles nospiedumi — vai tie mūsos stāv gaiši? Olga estos redzēju starojam.

Pie Veronikovas fermas laudīm ciemojos īsi pirms Vecgada, kad sievietēm daudz mājas rūpju un ilgai tēršanās nav laika. Gan Olga, gan Elvira mazgāja veļu. Pa Struku mājas pagalmu vēl cienīgi soļoja tā zoss, kas, pildīta ar āboliem, tika celta Jaungada mielasta galdā. Tāpat kā visas mājas, šeit skanēja laimes vēlējumi, gaidīja piepildījumu, cerības. Arī mēs vēlam Elvirai, Jānim, Benediktam, Olgaī un viņu ģimenēm labas dienas šajā gadā, kas atkal nebūs viegls. Tāpēc — izturību spēku, veselību!

...Pārlasu uzrakstīto. Cik raupji, nodrāzti un neveikli kļūst visi vārdi, kad jārunā par vissmalākāko — cilvēces dvēseles pēdām. Es atkal esmu zaudējis šajā nebeidzamajā divkaujā ar balto papīra lapu...

M. AUSTRUMA

Ziemsvētki Dievnamā

Sagaidīta un pavadīta gadu mīļa ar tās nezūdošo gaismu — Ziemassvētkiem. Manuprāt, vislabāk šos svētkus svin baznīcās. Tā 24. decembra vakarā koši izgreznotā Preiļu draudzes baznīcā bija ļažu pārpildīta. Bija sanākusi gan vecākā paaudze, gan jaunieši, skolēni, pirmsskolas vecuma bērni un to vecāki. Ļoti garas rindas stāvēja pie grēksūdzes krēsla, jo laudis centās sagaidīt šos svētkus ar tīrām sirdīm, apskaidrotām dvēselēm.

Neviens nestāvēja durvīs un neizsekoja, kā agrākos gados, tādēļ visi droši steidzās pie Betlēmes stališa, kas Preiļu baznīcā ir ļoti skaisti ierīkots. Te blakus svētajai ģimenei redzami ganiņi, lopīņi un vēl daudz kā interesanta. Labi attēlota tā grota — klinšu ala, kur dzima Jēzus, redzama arī skaistā

apkārtnē Betlēmes tuvumā ar kalniem, ieļejām un klinšu aizām. Brīžiem skānēja magnetofonā ierakstīta svētsvinīga mūzika un Ziemassvētku dziesmas.

Pulksten 18.40 uz koriem sāka pulcēties bērni — Preiļu 1. vidusskolas skolēni, svētdienīgi ģerbušies, sava skolotāja — muzikālā audzinātāja U. Bērziņa pavadībā. Viņus sagaidīja ērģelnieks H. Novičāns. Pulksten 19.00 viņi uzsāka savu koncertu. Ērģeļu mūzikas pavadībā skolēnu koris nodziedāja dziesmu «Klusa nakts...». Tad Preiļu deķāns A. Budže iesāka dievkalpojumu, kura laikā skolēni turpināja dziedāt skaistas Ziemassvētku dziesmas. Bērnu balstiņas bija tik skanīgas, mīļīgas un maīgas, ka likās — pati ērģeļu koris nolaidies no debesīm. Tās mani aizkustināja līdz sirds dziļumiem, jo pati bērniņa dziedāju skolēnu kori pie koši izgreznotas Ziemassvētku eglītes, tur-

klāt pat dažas tās pašas dziesmas, tomēr tagad bija arī jaunas. Zēni, kas mācās mūzikas skolā, sniedza aizraujošu mūzikas koncertu, ar taures skanām saviļņoja laudīm sirdis un jūtas.

Svētās Mises laikā deķāns nolasīja mūsu kardi-

nāla J. Valvoda apsveikumu Kristus Dzimšanas svētkos. Tas bija veltīts visiem Latvijas ticīgajiem un tautiešiem svešatnē. Viņš uzsēra: «Mūsu, latviešu tauta nav pavisam atspīrgusi no grūta Golgātas cēla. Bet tai ir prieks, ka aust tā! kāda gaismība.»

Pēc dievkalpojuma deķāns lauzā un dalīja visiem klātesošajiem baltās svētku maizītes un sveica ar Ziemassvētkiem. Tad bērni, kā kādreiz mazie ganiņi, steidzās pie Betlēmes stališa un tur nodziedāja dažas dziesmas. Deķāns viņiem pateicās par

skaisto koncertu.

Dzirdēju no klātesošajiem ļoti labas atsauksmes: «Kaut biežāk viņi iegrieztos pie mums!»

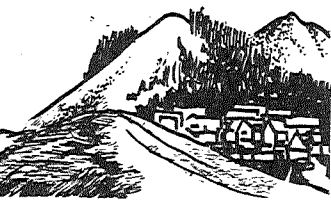
A. GRIBUSKA.

(Honorāru autore lūdz pārskaitīt Kultūras fondam.)

Jaunais Cēls

1990. gada 8. janvāris

Balkānu iespāidi

S. KUZNECOVS

(Nobelgums. Sakums 43., 44., 47., 48., 50. un 51. numurā.)

Mūsdienu bulgāru ģimenes (un pirmām kārtām — kalniešu ģimenēs) vēl joprojām ļoti spēcīgas ir patriarhālo attiecību paliekas. Vecāku teiktajam vēl ir ļoti liels svārs pat pieaugušo bērnu dzīvē, kuriem jau pašiem ir patstāvīga saimniecība. Vecums tiek turēts cieņā un godā. Pie viena jāpiebilst, ka radnieciskās saltes Bulgārijā, tāpat kā arī dažos mūsu lielās valsts reģionos, ir saglabājušās labāk nekā tā dēvētajā

«civilizētajā» pasaulē. Teiksim, bulgāriem pieņemts pēc tuva cilvēka nāves pēc dažādiem laika periodiem sanākt kopā viņa radniekiem vai draugiem. Jebkurā pilsētā, vai ciemā, kur mums gadījās būt, redzējam tipogrāfijā iespēstas piemiņas lapīnas ar mirušā fotogrāfiju. Tās katrs, kas pazina viņu, tiek uzaiņināts noteiktā dienā atnākt un pagodināt aizgājēja piemiņu.

Interesanti, ka šīs kopienas gars bulgāros saglabājas visu mūžu. Pat pilsētās kaimiņu attiecības ir daudz sirsnīgākas nekā tās, pie kurām esam pieraduši mēs.

Varbūt kādam liksies, ka šim ceļojuma piezīmēm ir pārlietu kritisks raksturs. Taču es ar nolūku nefiksēju uzmanību uz labi zināmiem faktiem, uz tradicionāliem sajūsmas objektiem un tamlīdzīgi. Ja salīdzinām ar sevi, tad jāsecina, ka dažā ziņā bulgāri dzīvo labāk par mums, daudz ko mēs no viņiem varētu mācīties. Tomēr kopumā iekšpolitiskā situācija Bulgārijā līdz pašam pēdējam laikam ļoti atgādina situāciju Padomju Savienībā stagnācijas laiku nogalē. Ne jau velti paši bulgāri puspaļojam, pusnopietni sauc savu valsti par «sešpadsmito» republiku. Pagaidām vēl ir ļoti maz pažīmju, kas liecinātu, ka Bulgārijā patiesi sākusies pārveide, kuru šeit sauc par «pereustroistvo». Sabiedriskās vietās valrs nebija valsts vadītāju portretu. Todora Zivkova un citu partijas līderu godināšanu arī negadījās redzēt. Oficiālie pasākumi norit daudz pleticīgāk nekā pirms dažiem gadiem. Tomēr visas šīs novīdētātes vairāk atgādina ne-

lielu kosmetiku. Diemžēl arī Bulgārijā nebija izdevies izvairīties no sociālisma valstu kopējās slimības — stagnācijas un dogmatisma. Vārdu un darbu nesaskaņa valsts visaugstākajā līmenī, ģimenes klana principi vadībā (piemēram, nelaikes Ludmilas Zivkovas vārdā vēl joprojām nosaukta Tautas kultūras pils un bulvāris Sofijas jaunajā rajonā), kā arī daudzas citas parādības, kuras grūti nosaukt par normālām, šeit jau sen kļuvušas par pierastu lietu.

Bet tauta vienmēr paliek tauta. Cilvēki klusitēm smīkņāja par veciško valsts vadītāju, kas trīsdesmit piecus gadus turēja savās rokās visu valsts varu. Būdami Bulgārijā, mēs izjutām ierindas pilsoņu dziļas neapmierinātības simptomus par varas iestāžu politisko un ekonomisko kursu. Atliek cerēt, ka tagad, pēc Todora Zivkova demisijas, Bulgārijā beidzot sāksies patiesa demokrātija.

Kurā dienā esi pēries, tajā uz vecumu neesi svēries

Maigais karstums, ar kuru slavena pirts, labāk par jebkuriem citiem higiēnas līdzekļiem iztīra visas ķermeņa poras, izsūtina piesērējušos tauku dziedzerus, atbrīvo no netīrumiem, no ādas virskārtas viegli noņem atmirušās šūnas. Pirts karstuma ietekmē izdalās ļoti daudz sviedru, kas ne tikai panem sev līdz lielu siltumu, bet arī nātrija sāļus, hlorīdus, plēnskābi, urīnvielu — visus vielmaiņas toksiskos organismam kaitīgos galaproduktus. Pēc pirts ir labāk elpot, cilvēks jūtas vieglā un atbrīvots. Bet slevietēm pirts procedūra aizvieto desmitiem deficitu kosmētisko līdzekļu, kas nav nemaz tik lēti, jo pirts ir lielisks ādas trenāžieris un iedarbības ziņā to neapspēs pat visefektīvākās kosmētiskās maskas.

uz galvu. Nevajag sist ar slotu, cik spēka, jācenšas ar pirts slotu piesaistīt karstumu tuvāk miesai. No sāniem ar pirts slotām apvada ķermeni kā ar vēdekļiem, tik tikko pieskaroties ādai. Pēc tam pirts slotas virzās gar ķermeni, nu jau no galvas līdz kājām un atpakaļ. Nedrīkst aizmirst, ka ar pirts slotu nekad neper muguru šķērsām — tāds ir nesatricināms pirts likums.

Kad ķermenis ir pavisam izsillis, var rīkoties jau daudz enerģiskāk: kārtīgi izpērt muguru, iztriepjot izsūtītos sviedrus. Bet pēc tam ķermeni vajag izberzēt ar pirts slotu kā ar vīkšķi.

Cetrreiz ieejot pērtuvē darbības atkārtojas. Tagad pērsšanās jau var būt enerģiskāka. Un pēc tam seko sautējošās «bēru kompreses». Pirts slotu griež virs galvas tā, lai «zaļā komprese» pilnīgi sakarstu, tad to uzliek uz ķermeni, bet no virsas uzcērt otru slotu.

Pēc katras pērsšanās jāaplejas ar aukstu ūdeni. Temperatūras maiņa ir laba vingrošana asinsvadiem.

Taču ne visi drīkst izmantot pirts jaukumus. Tā ir kaitīga visu slimību akūta stāvoklī, sirds iekaisuma slimībās, tiem, kas slimo ar dzelteno kaiti, acu un ausu akūtu saslimšanu, gadījumos. Slimā, jiem pirts karstums nevis nesīs labumu, bet gan būs kaitīgs.

Ar ko jāsāk pirts procedūras?

Pirmais «pirts» likums: neejiet uz pirti, kārtīgi saēdušies. Iesācējiem nevajadzētu mēģināt turēt līdz tiem, kam pērsšanās ir pierasta lieta. Galvenais ir pieradināties pie patīkamā karstuma.

Firms ejat pērsšanās telpā, ielejiet bļodā karstu ūdeni un iemērciet tajā pirts slotu. Lai izvīkst izlaiž ārā «meža garu». Paši viegli aplaistiet ar ūdeni, taču ziepes neielejiet, jo tās nonems ādas virskārtai plāno aizsārsānīti. Un nekādā gadījumā nesamerccēiet galvu. Tad eijiet pērtuvē. Galvai noteikti jābūt segtai — ar vecu cepuri, lakatu. Sākumā pasēdēt uz zemākā scia, pierodiet pie karstuma. Izņemiet pirts slotu, no bļodas, taču ūdeni neizleijiet. Bēru izvilkums noderēs, kad mazgāsi galvu. Dzezin vai ir vēl kāds tik iedarbīgs līdzeklis, kas tik labi nostiprina matus un iznīcina blaugznas.

Pirts slotu izmanto noteiktā secībā. Sākumā tiek vērtas kājas, pēc tam pakāpeniski virzās uz augšu.

Redaktors A. RANCANS

Ēdamie ziedi

Augu vidū ir sastopami arī tādi, no kuriem uzturā var izmantot ziedkopas vai ziedus.

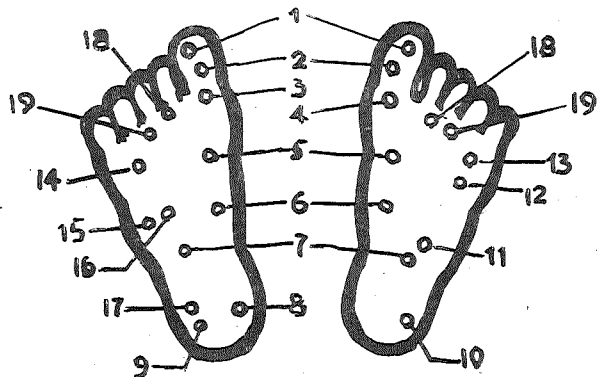
Krešes ir viens no skaistākajiem dārza augiem. To dzimtene ir Dienvidamerikas tropiskie meži, taču tagad šis augs izplatījies pa visu zemeslodi. Dārzkopji, karu vaļasprieks ir krešu selekcionēšana, izaudzējuši vairāk nekā simts dažādu krāsu un nokrāsu krešu šķirņu. Tomēr ne visi zina, ka saldēnīvos krešu ziedņus lieto uzturā. No tiem var pagatavot zupu, kas pēc garšas atgādina zupu ar kaperiem, tāpat tos var lietot arī kā maigus salātus, kurus pasniedz galdā kopā ar teļa gaļas, putnu un truša gaļas ēdieniem vai arī kā patstāvīgu ēdienu.

Arī krešu jaunās lapas ir patīkamas pēc garšas, un to salāti ir ļoti veselīgi. Tie, piemēram, satur divreiz vairāk C vitamīna nekā pētersīļu zaļumi. Pietiek 20 gramu svaigu krešu lapu, lai cilvēks būtu saņēmis šī vitamīna nepieciešamo diennakts devu. No jaunām lapām iztaisītie salāti ir ļoti garšīgi, bet no ziedpumpuriem un jauniem, zaļiem augļiem var pagatavot dārzeņu delikatesi — mājas kaperus, kuri pilnīgi spēj aizstāt dabīgos. Zaļos augļus var

izmantot kā garšvielu, marinējot gurķus, tomātus, patisonus, Briseles un Savoļas kāpostus.

Samtenes ir visiem pazīstamas puķes, kas vasaras vidū parādās dārzos un parku puķu dobēs. Taču tikai ļoti nedaudzi zina, ka samteņu ziedkopas ir ēdamas. Tām ir tāda garša kā krešu un vērmelu salātiem vienlaikus, un tā apmierina pat daudzu gardēžu prasības. Tomēr uzturā var lietot tikai samtenes ar zeltaini dzeltenām ziedkopām, bet brūni sarkanās un citronkrāsas ziedkopas šim nolūkam neder, jo tām ir citāda, «nekulīnārska» garša. Samteņu ziedi ir bagāti ar karotīnu, vitamīniem C, P, E.

Gruzijā zeltaini dzelteno samteņu ziedlapiņas (šīs samtenes tur sauc par limerētijas safrānu) kopš seniem laikiem izmanto, lai piedotu patīkamu krāsu un savdabīgu garšu harčo zupai no vistas gaļas, zupām ar zaļumiem, zivju ēdieniem un mērcēm. Samtenes austrumu virtuvē aizvieto garšvielu safrānu, tās pievieno zupām, marinādēm, izmanto siera, vina, augļūdeņu iekrāsošanai. Trīs ziedkopas litra burkā piešķir marinētiem tomātiem un gurķiem pikantu specifisku garšu.

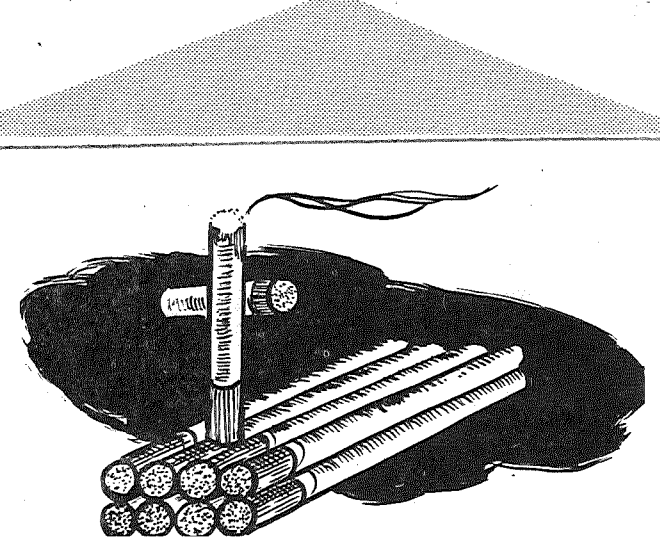

Staigājiet basām kājām

Mūsu zīmējumā ar cipariem apzīmēti punkti kāju pēdās, kuri ietekmē attiecīgus cilvēka orgānus. Tātad, ja jūs staigājat basām kājām, tad pakļaujat akupresūrai attiecīgus punktus un sūtāt savdabīgus pamudinājuma signālus.

1 — hipofīze, 2 — plēres, paduses, 3 — kakls

4 — rīkle, 5 — kuņģis, 6 — mugurkaula skrīemeļi, 7 — nieres, 8 — jostas vieta, 9 — labās kājas ceļgals, 10 — kreisās kājas ceļgals, 11 — liesa, 12 — sirds, 13 — labās puses plauša, 14 — kreisās puses plauša, 15 — aknas, 16 — žults pūslis, 17 — apendīks, 18 — acis, 19 — ausis.

VAJADZIGA auklīte Preiļi 21516. Maksa pēc divus gadus vecai meitenei. Zvanīt pa tālruni —

VIDEJĀS TIRGUS CENAS (rubļos)

	Daugavpils	Rēzekne	Ludza
Kartupeļi	0,60	—	—
Pupiņas	2,50	—	—
Burkāni	0,80	0,80	—
Kāposti	0,50—1,00	—	—
Sīpoli	1,00	—	—
Āboli	1,50	0,60—1,00	0,60—1,00
Kiploki	3,00	2,50	3,00
Sauļespuķu sēklas	—	—	4,00
Dzērvenes (1)	4,00	3,00	3,00
Liellopu gaļa	5,00	—	—
Aitas gaļa	5,00	4,00	3,50
Cūkgaļa	4,50	4,00	4,00
Vistas gaļa	5,00	4,00	—
Olas (10 gab.)	1,80	1,20	1,00
Biezpiens	2,00	—	1,00
Krējums	5,00	—	—
Sivēni	70	55	60
Medus	10	10	10
Neiķes	2,00	2,00	2,00

Kino janvārī

- «Charlots» Spānijā, Francija, Spānija.
- «Ritam austot», 1. un 2. sēr., «Mosfilm».
- «Lokā», VDR.
- «Milas kaite», Francija.
- «Legenda par Narajanu», 1. un 2. sēr., Japāna.
- «Bahs un Brokolijs», Kanāda.
- «Ilgā prombūtne» 1. un 2. sēr., Indija.
- «Ar viriešiem nav viegli», Dienvidslāvija.
- «Francu leitnanta draugāļa», Anglija.
- «Intermetene», 1. un 2. sēr., PSRS, Sveice.
- «Aizmirstā melodija

1. un 2. sēr. «Mosfilm».
19. «Nokaut pūki», 1. un 2. sēr., «Mosfilm», VFR.
21. «Bonas un miers» Čehoslovākija.
22. «Mirušie met ēnu» Polija.
23. «Spriediet tiesu», 1. un 2. sēr., Indija.
24. «Mežonīgā sirds», Meksika.
26. «Dāma ar papagaiļi», A. Dovženko st.
28. «Dejo, dejoj!» 1. un 2. sēr., Indija.

LIDZJŪTIBA
Izsakām dziļu līdzjūtību Zentai Rubenei sakarā ar MĀTES nāvi.
Agrofīrmas «Sarkanais Oktobris» kolektīvs

JAUNĀIS CEĻŠ

Laikraksts «Jaunais Ceļš» («Новый путь») iznāk 1 reizi nedēļā latviešu un krievu valodā sestdienās.

Redakcijas adrese: 228273, Preiļu rajona Riebiņu ciemā, agrofīrma «Sarkanais Oktobris». Telefons redaktoram un nodaļas vadītājam — 56732.

Pas. 1521.
Met. 2300.

Iespēts Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības ražošanas apvienības Daugavpils tipogrāfijā. Formāts — 1 nosacītā iespiedloksne.